

Kvantová, atómová a subatómová fyzika

STAVBA ATÓMOV

ILUSTRÁČNÉ PROBLÉMY

3.11.2021

Príklad 1. Ukážte, že počet stavov s rovnakým kvantovým číslom n je $2n^2$. Koľko kvantových stavov sa nachádza vo vrstve s $n = 5$?

Príklad 2. Elektróny sú uzavreté v krabici tvaru kocky s hranou dĺžky L .

a. Určte energiu základného stavu 8 elektrónov v násobkoch veľičiny $h^2/8mL^2$. Predpokladajte, že elektróny spolu neinteragujú, ale berte do úvahy ich spin.

V rovnakých jednotkách určte energiu

b. prvého excitovaného stavu

c. druhého excitovaného stavu

d. tretieho excitovaného stavu

e. zostrojte diagram s prvými štyrmi energetickými hladinami

Príklad 3. Aké sú kvantové čísla oboch elektrónov v atóme hélia v základnom stave.

Príklad 4. Zapište všetky stavy v elektrónovom obale uránu.

Príklad 5. Predpokladajte, že elektrón nemá spin, ale Pauliho vylučovací princíp stále platí. Ktoré prvky by boli v takom prípade vzácnymi plynmi?

Príklad 6. Jedna sekunda je zadefinovaná pomocou dvoch stavov hyperjemnej štruktúry základného stavu atómu cézia. Aká je elektrónová konfigurácia cézia? Ktorý elektrón určuje hladiny hyperjemnej štruktúry?

Príklad 7. Aké minimálne napätie musíme použiť v röntgenke, aby vzniknuté žiarenie malo vlnovú dĺžku 0,100 nm?

Príklad 8. Vlnová dĺžka čiary K_α železa je 193 pm. Aký je rozdiel medzi dvoma energetickými hladinami železa, ktoré zodpovedajú tejto čiare?

Príklad 9. Väzbové energie na vrstvách K a L v atóme medi sú 8,979 keV a 0,951 keV. Röntgenové žiarenie zodpovedajúce čiare K_α medi dopadá na kryštál soli a vychádza po Braggovom odraze 1. rádu pod uhlom $74,1^\circ$ k rovine rovnobežnej s rovinami sodíku v kryštáli. Aká je vzdialenosť medzi týmito rovnobežnými rovinami?

Príklad 10. Vlnocet je daný vzťahom $\bar{\nu} = \nu/c$. Vlnočty žiarenia, ktoré zodpovedá módom niektorých molekúl, sú v nasledujúcej tabuľke.

molekula	$\bar{\nu}$ [cm^{-1}]	molekula	$\bar{\nu}$ [cm^{-1}]	molekula	$\bar{\nu}$ [cm^{-1}]	molekula	$\bar{\nu}$ [cm^{-1}]
I ₂	215	HCl	2990	N ₂	2360	CO	2170
H ₂	4395	HF	4193	F ₂	892	HBr	2650
Cl ₂	565	HI	2310	O ₂	1580	NO	1883

Určte silovú konštantu týchto molekulárnych väzieb. Ktoré väzby sú podľa vás jednoduché a ktoré sú viacnásobné?

Príklad 11. Disociačná energia molekuly H₂ je $D_0 = 432$ kJ/mol. Určte energiu potrebnú na disociáciu jednej molekuly.

Príklad 12. Hypotetický atóm má len dve energetické hladiny vzdialené od seba 3,2 eV. V atmosfére hviezdy je v každom kubickom centimetri $6,1 \cdot 10^{13}$ takýchto atómov v stave s vyššou energiou a $2,5 \cdot 10^{15}$ v stave s nižšou energiou. Určte teplotu hviezdy.

Príklad 13. Hypotetický atóm má len dve energetické hladiny a vyžaruje svetlo s vlnovou dĺžkou 580 nm. Teplota aktívneho média je 300 K. V stave s nižšou energiou je $4,0 \cdot 10^{20}$ atómov.

a. Koľko atómov je v stave s vyššou energiou ak je systém v stave termodynamickej rovnováhy.

b. Predstavte si, že inými procesmi je $3,0 \cdot 10^{20}$ atómov excitovaných do stavu s vyššou energiou a $1,0 \cdot 10^{20}$ atómov ostáva na nižšej hladine. Aká maximálna energia môže byť uvoľnená v jednom pulze, ak v každom atóme prebehne najviac jeden prechod (absorpcia alebo stimulovaná emisia)?